

ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Φωτεινή Α. Τζαβέλλα
Λέκτορας
Τ. Νοσηλευτικής
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Brain Boiler by Sylvia Kariuki
“Reyah”- Kenya- 2008

ΤΙ ΕΊΝΑΙ ΨΥΧΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ (1)

- ◉ Ψυχική διαταραχή είναι ένα κλινικά σημαντικό συμπεριφορικό ή ψυχολογικό σύνδρομο ή χαρακτηριστικά συμπεριφοράς που εμφανίζονται σε ένα άτομο και τα οποία συνδέονται με παρούσα ψυχοπίεση (π.χ. ένα επώδυνο σύμπτωμα) ή ανικανότητα (π.χ. έκπτωση σε μία ή περισσότερες σημαντικές περιοχές της λειτουργικότητας) ή με αυξημένο κίνδυνο, να υποφέρει από επικείμενο θάνατο, πόνο, ανικανότητα ή απώλεια της ελευθερίας του
 - *(Αμερικανική Ψυχιατρική Εταιρεία, 1994 - στο ταξινομικό σύστημα DSM-III and IV)*

ΤΙ ΕΊΝΑΙ ΨΥΧΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ (2)

- ⦿ Η εκδήλωση μιας συμπεριφορικής, ψυχολογικής ή βιολογικής δυσλειτουργίας του ατόμου
- ⦿ *(Μαδιανός. Μ., (2005), Ψυχιατρική & Αποκατάσταση, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα)*

ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ (Ψ.Υ.): ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ Ε.Ε

- Υπάρχει συνεχής αύξηση του αριθμού των ατόμων με «ψυχικές δυσκολίες», ποσοστό που ανέρχεται στο 11%
- Η κατάθλιψη αποτελεί το πιο συχνό πρόβλημα, με 4.6% του πληθυσμού να πάσχει από αυτή, και με ένα ετήσιο κόστος σε ευρωπαϊκό επίπεδο που ανέρχεται σε 118 δις
- Οι αυτοκτονίες αποτελούν μια από τις κυριότερες αιτίες θανάτου (περίπου 58000 αυτοκτονούν ετησίως)

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

- ◉ **MENTAL HEALTH ACTION PLAN AND
DECLARATION FOR EUROPE (WHO, 2005)**
- ◉ **GREEN BIBLE FOR MENTAL HEALTH
(EUROPEAN COMMISSION 2005)**
- ◉ **EU HIGH LEVEL CONFERENCE: TOGETHER
FOR MENTAL HEALTH AND WELL - BEING
(2008)**

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ Ψ.Υ.

- Προαγωγή της ψυχικής υγείας για όλους
- Αντιμετώπιση των προβλημάτων ψυχικής υγείας μέσω της προληπτικής δράσης
- Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας ή αναπηρίας μέσω της κοινωνικής ένταξης και της προστασίας των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειάς τους
- Ανάπτυξη συστήματος ενημέρωσης, έρευνας και επιμόρφωσης σχετικά με την ψυχική υγεία

ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ

- Βιολογική βάση των βασικών συμπτωμάτων της ψυχικής διαταραχής (ψύχωση)
- Κοινωνική επίδραση στο σχηματισμό δευτερευόντων συμπτωμάτων (κατάθλιψη, αυτοστιγματισμός, χαμηλή αυτοεκτίμηση, απουσία κινήτρων)
- Η κοινωνική δυσλειτουργία στις ψυχωσικές διαταραχές μπορεί να έχει διάφορες αιτιολογικές βάσεις (βιολογικές, ψυχολογικές, κοινωνικές) και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την παροχή κατάλληλης θεραπείας για την αντιμετώπιση ελλειμμάτων στις κοινωνικές δεξιότητες

ΣΤΟΧΟΣ

- Παροχή ποιοτικής φροντίδας για την ψυχική υγεία που να καλύπτει εκτός από τη θεραπεία και την αποκατάσταση, τους τομείς της πρόληψης των ψυχικών προβλημάτων και των τοξικοεξαρτήσεων, καθώς και τον τομέα της προαγωγής της ψυχικής υγείας και υγιών διαπροσωπικών σχέσεων
- Η οργάνωση αυτή θα πρέπει να γίνεται ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες του ατόμου και της οικογένειάς του, σε συνεργασία με άλλες εμπλεκόμενες υπηρεσίες και φορείς (κρατικούς, κοινοτικούς, εθελοντικούς)

ΤΟΜΕΪΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

- ◉ Πρόληψη της κατάθλιψης και των αυτοκτονιών
- ◉ Ψυχική υγεία στους νέους και στο χώρο του εκπαιδευτικού συστήματος
- ◉ Ψυχική υγεία στο χώρο της εργασίας
- ◉ Ψυχική υγεία στους ηλικιωμένους
- ◉ Καταπολέμηση του στίγματος και του κοινωνικού αποκλεισμού

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (WHO_WAPR)

- ◉ Η ψυχοκοινωνική αποκατάσταση είναι μια διαδικασία η οποία διευκολύνει τις ευκαιρίες για άτομα με έκπτωση της λειτουργικότητας, ανάικα ή ανάπηρα από μια ψυχική διαταραχή, να επιτύχουν ένα όσο το δυνατόν καλύτερο επίπεδο ανεξάρτητης λειτουργίας τους στην κοινότητα

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- Η ψυχοκοινωνική αποκατάσταση αφορά στη διαδικασία, κατά την οποία στόχος είναι να ενδυναμωθούν τα άτομα με ψυχικό νόσημα, ώστε να επιτύχουν το υψηλότερο επίπεδο ανεξάρτητης λειτουργικότητας, να βελτιωθεί η ποιότητα της ζωής τους, να μειωθεί το στίγμα και η αναπηρία που συνοδεύουν την ψυχική νόσο, και συνολικά να επανενταχθούν τα άτομα αυτά στην κοινωνία (Μαδιανός, 1994)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ Ή ΚΟΙΝΩΝΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ (SOCIO THERAPY)

Κατά τον David Clark (1975) η κοινωνική θεραπεία θεωρείται ότι σχετίζεται με τις λέξεις:

- Ελευθερία
 - Υπευθυνότητα
 - Δραστηριότητα
- ⊙ Έχει τις ρίζες της στον 18^ο αιώνα και στους διαφωτιστές - ανθρωπιστές (*Pinel, Tuke, Dix, Connolly, Bell*) και στην προσπάθειά τους για την απελευθέρωση των φρενοβλαβών

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (ANTHONY, FARKAS ΚΑΙ COHEN, 1990) (1)

1. Πρωταρχικός στόχο αποτελεί η βελτίωση των ικανοτήτων του ατόμου
2. Η Ψ.Α. είναι εκλεκτική ως προς τις τεχνικές της
3. Το όφελος αφορά κυρίως στη βελτίωση της συμπεριφοράς, με έμφαση στην αντίληψη της πραγματικότητας και όχι των ενδοψυχικών παραγόντων
4. Από τους κύριους στόχους είναι η βελτίωση του «επαγγελματικού αποτελέσματος»

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (ANTHONY, FARKAS ΚΑΙ COHEN, 1990) (2)

5. Η «ελπίδα» αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της διαδικασίας της αποκατάστασης
6. Ζητούμενο είναι η συμμετοχή του ατόμου στην όλη διαδικασία
7. Οι δύο (2) βασικές παρεμβάσεις της αποκατάστασης είναι η ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ατόμου και η ανάπτυξη της περιβαλλοντικής υποστήριξης
8. Η φαρμακοθεραπεία είναι αναγκαία αλλά από μόνη της δεν επαρκεί
9. Η αρχική εξάρτηση από υπηρεσίες της Ψ.Α. μπορεί να οδηγήσει προοδευτικά στην αυτονόμηση του ατόμου

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΙ «ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ» ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (1)

- ◉ Ενημέρωση για τα δικαιώματα του ασθενούς
- ◉ Εξάσκηση γνωστικών, κοινωνικών δεξιοτήτων
- ◉ Ανάπτυξη κινήτρου αυτοβοηθείας και αλληλοβοηθείας
- ◉ Ευαισθητοποίηση της κοινότητας

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (2)

- Ενσυναίσθηση
- Θεραπευτική συμμαχία
- Συμμετοχή στη θεραπεία
- Μετάδοση πληροφοριών για τη φύση της ψυχικής διαταραχής
- Ανάπτυξη τεχνικών αποστιγματισμού
- Απόκτηση ελπίδας για τη ζωή
- Μιμητική συμπεριφορά

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (1)

- ⦿ Κοινωνική υποστήριξη μέσω της κάλυψης των βασικών αναγκών αναφορικά με τη στέγη, την απασχόληση το κοινωνικό δίκτυο και τον ελεύθερο χρόνο**

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (2)

- ⦿ Μείωση της συμπτωματολογίας μέσω κατάλληλης φαρμακοθεραπείας, ψυχολογικών χειρισμών και ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων
- ⦿ Βελτίωση των κοινωνικών ικανοτήτων μέσω της αύξησης των κοινωνικών δεξιοτήτων των ατόμων, της ψυχολογικής αντιμετώπισης (coping) και της απασχόλησης

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΉΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (3)

- ⊙ Τροποποίηση της συμπεριφοράς
 - ⊙ Εξάσκηση της επικοινωνιακής δυνατότητας
 - Εξάσκηση της συναισθηματικής συναλλαγής
 - Κινητοποίηση για την ένταξη
 - Επίγνωση των δυνατοτήτων

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (4)

- ⦿ Καταπολέμηση διακρίσεων,
στιγματισμού, αυτοστιγματισμού
- ⦿ Ενίσχυση των γνωστικών
λειτουργιών και των υγιών
στοιχείων

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΥΤΟΣΤΙΓΜΑΤΙΣΜΟΥ

- Οι γνώσεις των απόψεων του ασθενή σε ότι αφορά στον αυτοστιγματισμό του, μπορεί να βοηθήσει τη θεραπευτική ομάδα να αναπτύξει μια συγκεκριμένη γνωστική συμπεριφοριστική προσέγγιση για την ελάττωσή της

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΑΥΤΟΣΤΙΓΜΑΤΙΣΜΟΥ ΕΞΕΤΑΖΕΙ (1)

- Την αντίληψη της κοινωνικής αποδοχής των ασθενών από τους άλλους
- Την αντίληψη που έχουν οι ασθενείς για τη στάση των οικείων απέναντι στην ασθένεια
- Την εμπειρία τους από τις κοινωνικές αντιδράσεις των άλλων στο θέμα της ψυχικής υγείας
- Τον βαθμό της αυτοαντίληψης και της αυτοεκτίμησής τους

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΑΥΤΟΣΤΙΓΜΑΤΙΣΜΟΥ ΕΞΕΤΑΖΕΙ (2)

- Τη γνώση που έχουν απέναντι στην ασθένεια τους και τις αιτίες που την προκάλεσαν
- Τις προσδοκίες για την έκβαση της νόσου
- Την αναγνώριση της αναγκαιότητας για θεραπεία

- *Μ.Β.Καρύδη Επ. Καθηγήτρια, Επιστημονικά υπεύθυνη Ειδικής Μονάδας Ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και επαγγελματικής επανένταξης (ΕΜΨΑΕΕ) του ΕΠΙΨΥ (Ερευνητικού πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγιεινής)*

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

- ◉ Εκθέσεις έργων τέχνης, ημερίδες σε δήμους ομιλίες
- ◉ Προγράμματα εκπαίδευσης εθελοντών
- ◉ Συνεργασίες με δήμους και εκπαιδευτικά ιδρύματα

- ◎ ΤΙς τελευταίες δεκαετίες ο αριθμός των νοσηλευόμενων στα ψυχιατρικά νοσοκομεία μειώθηκε σταθερά λόγω της εξέλιξης των ψυχοτρόπων φαρμάκων και της παροχής κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας
(*Manderscheid et al. 2009*)

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΜΟΝΑΔΕΣ Ψ.Κ.Α.

- Είναι οι μονάδες Ψ.Υ. που έχουν σκοπό τη τοποθέτηση και ψυχιατρική παρακολούθηση, σε χώρους διαβίωσης, θεραπείας και υποστήριξης, για μακρόχρονη ή βραχεία παραμονή ατόμων με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα, όταν δεν έχουν στέγη ή κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον, μετά από αίτησή τους, με σύμφωνη γνώμη του θεράποντος ψυχιάτρου ή της θεραπευτικής ψυχιατρικής ομάδας.
- *(Νόμος περί «Ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας)*

ΟΙ ΜΟΝΑΔΕΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

- Λειτουργούν με βάση τις αρχές και τους στόχους της Συναινετικής Διακήρυξης για την Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση του Π.Ο.Υ. και της Παγκόσμιας Εταιρείας Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ (1)

- ⊙ Φαρμακευτική αγωγή
- ⊙ Εκπαίδευση σε δεξιότητες ανεξάρτητης διαβίωσης και κοινωνικές δεξιότητες
 - Κοινωνικές Δεξιότητες: το σύνολο των μεθόδων που χρησιμοποιούν τις ειδικές αρχές της Θ. της μάθησης για να προάγουν την απόκτηση, γενίκευση και διάρκεια δεξιοτήτων που απαιτούνται σε κοινωνικές και διαπροσωπικές καταστάσεις

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ (2)

- ◎ Ψυχολογική Υποστήριξη στους ασθενείς και τις οικογένειες τους
 - Μονάδες αυτοβοήθειας
 - Στέγαση
 - Επαγγελματική αποκατάσταση

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- ⦿ Διαμονή
- ⦿ Εργασία

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΨΥΧΑΡΓΩΣ

- 1999 Νόμος 2716/99
- Ορίζονται οι Μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και οι φορείς τους
 - *Οικοτροφεία*
 - *Ξενώνες*
 - *Προστατευόμενα διαμερίσματα*
 - *Φιλοξενούσες οικογένειες*
 - *Κέντρα ημέρας*
 - *Κινητές μονάδες κα που θα αντικαταστήσουν ψυχιατρικά νοσοκομεία και ψυχικά άσυλα που κλείνουν*

ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Ψ.Κ.Α.

- Υψηλού βαθμού (24 ωρη παρουσία προσωπικού)
- Μέσου βαθμού (παρουσία προσωπικού λιγότερο από 24 ώρες)
- Χαμηλού βαθμού (περιοδική παρακολούθηση και υποστήριξη των ενοίκων)

ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΑ

- Φιλοξενούν έως 25 άτομα
- Υψηλού βαθμού διαβάθμιση
- Κατάλληλα για ψυχογηριατρική φροντίδα, άτομα με νοητική υστέρηση, ψυχικές διαταραχές, άτομα με χαμηλό βαθμό αυτοδυναμίας με ανάγκη στέγασης

ΞΕΝΩΝΕΣ

- Φιλοξενούν max 15 άτομα
 - Βρίσκονται σε «οικιστικές περιοχές»
 - Βραχείας μέσης και μακράς διάρκειας παραμονής
 - Διαβάθμιση: Υψηλού βαθμού (24 ωρη παρουσία προσωπικού)

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ

- ⦿ Φιλοξενούν έως 6 άτομα
- ⦿ Σε πολυκατοικίες ή μονοκατοικίες
- ⦿ Για διαβίωση, υποστήριξη και θεραπεία ατόμων με ψυχικές διαταραχές ή νοητική υστέρηση
- ⦿ Στόχος η αυτόνομη διαβίωση

- ⦿ **1977 - Λειτουργία Νοσοκομείου Ημέρας της Ψυχιατρικής Κλινικής του ΕΚΠΑ**
- ⦿ **1979 - Κέντρο Κοινοτικής Ψυχικής Υγιεινής στο Βύρωνα**

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

- ◎ Οι κοινοτικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας αφορούν έναν πολυκλαδικό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων που ασκούνται έξω από τα ψυχιατρεία, με σκοπό την προαγωγή της ψυχικής υγείας και την πρόληψη ή τον έλεγχο των ψυχιατρικών διαταραχών (Μαδιανός, 2006)

ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ

- ◉ Η σκόπιμη δραστηριότητα που δομεί το χρόνο, απαιτεί προσπάθεια και κρίση και έχει κοινωνική αξία μπορεί να οριστεί σαν εργασία ακόμη και αν η παρουσία της δεν σημαίνει οικονομικό κέρδος - είναι δηλαδή εθελοντική δουλειά, οικιακή δουλειά, ή μελέτη μαθημάτων. Θεωρείται ότι είναι ο θεμέλιος λίθος του νοσοκομειακού και κοινωνικού προγράμματος αποκατάστασης
- ◉ *(Hurtley, 1980. Morgan & Cheadle, 1981. Lamb, 1982)*

- ⊙ Τα αποτελέσματα της ανεργίας είναι πιο σημαντικά και εμφανή στην ψυχική παρά στη σωματική υγεία.
 - Αύξηση κατάθλιψης και άγχους
 - Μείωση αυτοπεποίθησης
 - Αύξηση % αυτοκτονιών
 - Κακές σχέσεις μέσα στην οικογένεια
 - Μεγαλύτερη συχνότητα αρρώστιας μέσα στην οικογένεια

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΗ ΣΤΗΝ Ψ.Α

◉ Ποιος είναι:

- ◉ Κάθε άτομο μη επαγγελματίας της Ψ.Υ που είναι ευαισθητοποιημένο στα θέματα ψυχικής υγείας και προσφέρει χωρίς αμοιβή εργασία σχετική με την προαγωγή της ψυχικής υγείας ατόμων (π.χ. αρρώστων υψηλού κινδύνου), οικογενειών ή ομάδων πληθυσμού (π.χ. πρόσφυγες ή εφήβους) ή σε πλαίσιο κοινοτικών αποκαταστασιακών δραστηριοτήτων
- ◉ *(Μαδιανός. Μ., (2005), Ψυχιατρική & Αποκατάσταση, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα)*

- ◉ Ο εθελοντής δεν είναι φιλόανθρωπος αλλά συνεργάτης του επαγγελματία ψυχικής υγείας και η ιδεολογία του πρέπει να συμβαδίζει με την ιδεολογία της Κοινωνικής Ψυχιατρικής:
 - Πιστεύει ότι οι ψυχικές αρρώστιες είναι σαν όλες τις άλλες αρρώστιες
 - Θεωρεί ότι όλοι υποκείμεθα σε ψυχική διαταραχή και δεν υπάρχει ένας σαφής διαχωρισμός «υγεία - αρρώστια» αλλά ένα δίπολο υγείας \leftrightarrow αρρώστιας.
 - Έτσι αποφεύγεται η ετικετοποίηση (labeling) του ψυχικά αρρώστου.
 - Η προσέγγιση προς τον άρρωστο δεν γίνεται πατερναλιστικά αλλά με βάση τις αρχές της ισοτιμίας και της αυτονομίας.
 - (Μαδιανός. Μ., (2005), *Ψυχιατρική & Αποκατάσταση*, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα)

ΤΟ ΚΕΡΔΟΣ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΗ

- ◉ Κάλυψη δικών του συναισθηματικών αναγκών προσφοράς
- ◉ Απόκτηση ψυχολογικής ευαισθησίας και για τις δικές του ανάγκες
- ◉ Απόκτηση του συναισθήματος «του ανήκειν» σε μία ομάδα
- ◉ Απόκτηση φίλων
 - Ο εθελοντισμός ανήκει στις ανώτερες μορφές ανθρωπισμού

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ

◎ PRINCIPIA

- Αρχή της αυτονομίας (autonomy)
- Αρχή της δικαιοσύνης (justice)
- Αρχή της ωφέλειας (beneficence)
- Αρχή της μη βλάβης (non - maleficence)

ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- Οι δεοντολογικές αρχές που πρέπει να διέπουν κάθε αποκαταστασιακό χειρισμό είναι;
 - Προαγωγή της αυτονομίας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας
 - Εξατομίκευση των αναγκών κάθε ατόμου
 - Η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών
 - Η καθαρότητα της επικοινωνίας
 - *(Μαδιανός. Μ., (2005), Ψυχιατρική & Αποκατάσταση, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα)*

ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- ◉ Η οικογένεια πρέπει να ενημερώνεται και να συμμετέχει στο μέτρο του δυνατού
- ◉ Ο εργοδότης πρέπει να γνωρίζει μόνο μέχρι του απαιτούμενου σημείου (π.χ. γνωρίζει περί φαρμακοθεραπείας, δεν γνωρίζει την ακριβή φαρμακοθεραπεία)
- ◉ *(Μαδιανός. Μ., (2005), Ψυχιατρική & Αποκατάσταση, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα)*

ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

- Ισότητα στην πρόσβαση
- Σεβασμός στις διαφορετικές κουλτούρας
- Ισότητα φύλων
- Σεβασμός στα θρησκευτικά «πιστεύω»
- Ειδικές ανάγκες
- Χρήση διερμηνέων